

Õiguskantsler

Ott Ojaveer
Hugo Treffneri Gümnaasium
Ott.Ojaveer@raad.tartu.ee

Teie 10.02.2020 nr 13-7.2/02363

Meie 18.03.2020 nr 7-5/200215/2001433

Õpilase liikumispiirangud ja õppekoormus gümnaasiumis

Lugupeetud Ott Ojaveer

Õiguskantsleril paluti selgitada, kas Hugo Treffneri Gümnaasium võib garderoobide lukustamisega piirata õpilaste ligipääsu oma asjadele ning kas kool võib muuta pärast tunde korraldatava loengu kohustuslikuks. Küsimus esitati enne eriolukorra kehtestamist ja mõistagi on allöeldu rakendatav nõ tavaolukorras.

Garderoobide lukustamisega takistas Hugo Treffneri Gümnaasium täisealiste õpilaste koolist väljumist, sest õpilased ei saanud võtta oma ülerõivaid. Täisealise õpilase liikumise kontrollimine ja takistamine ei vasta [põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 44 lõikele 7](#). Õpilaste liikumist tohib piirata siis, kui selleks on seaduslik alus ([põhiseaduse § 34](#)). Täisealise õpilase liikumist võib kontrollida üksnes õpilaste ja koolitöötajate turvalisuse tagamiseks.

Selleks et kooli tegevus oleks seaduspärane, soovitan Teil muuta kooli kodukorra punkte, mis puudutavad koolipäeva ajal koolist lahkumise keeldu. Samuti soovitan edaspidi mitte takistada täisealiste õpilaste koolihoonest väljumist, kui see ei ole seotud turvalisuse tagamisega.

Palun andke õiguskantsleri soovitude järgimisest teada 29. maiks 2020.

Koolil on õigus korraldada õpet toetavaid loenguid ja muud tegevust ning kool võib otsustada, kas muuta need üritused õpilastele kohustuslikuks või mitte. Leian, et Hugo Treffneri Gümnaasiumil oli õigus korraldada õppesuundade konverents 30.01.2020 osaliselt valikaine ajal.

Üksikasjalikud põhjendused on järgmised.

I. Liikumispiirang koolist väljumisel

Avaldaja selgituste kohaselt lukustati Hugo Treffneri Gümnaasiumis 24.01.2020 ja 30.01.2020 garderoobi ukсед ega lubatud õpilasi vahetunni ajal koolist välja. Väidetavalt ei saanud avaldaja garderoobist võtta enda riideid, õpikuid ega muid asju. 30.01.2020 olevat lukustatud ka kooli välisüksed.

Vastasite õiguskantsleri nõunikule, et õpilased said soovi korral kätte enda riided, õpikud ja muud asjad, kuigi garderoobi ukсед olid lukus. Kõik õpilased, kellel oli koolist lahkumiseks mõjuv põhjus, said seda teha. Selgitasite, et välisüksed on küll koolipäeva ajal turvalisuse kaalutlusel lukustatud, kuid osa uksi saab seestpoolt avada ja õpilastel on võimalik vahetundide ajal koolihoonest välja minna. Märkisite, et vahetevahel on koolimajast lahkumist koolipäeva jooksul kontrollitud.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

[Hugo Treffneri Gümnaasiumi kodukorra](#) kohaselt ei ole õpilasel lubatud koolipäeva ajal mõjuva põhjuseta koolimajast lahkuda. Õpilane peab selleks saama loa klassijuhatajalt, aineõpetajalt või kooli juhtkonna liikmelt.

Kui kool lukustab garderoobi uksi ja kontrollib välisukse juures õpilaste lahkumist, piirab kool õpilaste liikumisvabadust ja nende ligipääsu enda asjadele. Täisealise õpilase liikumisvabaduse piiramiseks ei piisa põhjendusest, et sel viisil tagatakse õpilaste õigeaegne tundi jõudmine. Koolil on muid võimalusi tagamaks, et täisealised gümnaasiumiõpilased tundidesse ei hilineks ega puuduks õppetööst põhjuseta ([PGS § 58](#)). Piirata võib üksnes alla 18-aastase põhiharidust omandava õpilase liikumist. Seaduse kohaselt tohib õpilase liikumist kontrollida selleks, et tagada turvalisus ja laste järelevalve.

Hugo Treffneri Gümnaasiumi õpilased ei ole koolikohustuslikud õpilased, nagu on kirjas kooli kodukorras. Gümnaasiumiharidus ei ole kohustuslik (vt ka [PGS § 9 lg 2](#)), kuid mõistagi tuleb ka gümnaasiumiõpilasel täita kooli kodukorda ja osaleda õppetöös ([PGS § 68 lg 1](#), [§ 35 lg 1](#)).

II. Kohustuslik tunniplaaniväline loeng

Selgitasite õiguskantsleri nõunikule, et kool korraldab mõned korrad õppeaastas õpilastele tunniplaaniväliseid loenguid. Loengud toimuvad koolis kehtestatud päevakava alusel. Üldiselt on loengud toimunud kohustuslike tundide ajal, erandiks oli kooli õppesuundade konverents (30.01.2020), mis korraldati osaliselt ühe valikainetunni ajal.

Erinevalt põhikooliõpilastest ei ole gümnaasiumiõpilastele kehtestatud suurimat lubatud nädalakoormuse nõuet (vrd [PGS § 25 lõikeid 2 ja 3](#); vt ka [gümnaasiumi riiklik õppekava § 7 lg 2](#)). Koolil on õigus kujundada tunniplaan, sh tunde asendada või ära jätta. Muudatustest tuleb õpilasi võimalikult aegsasti teavitada. Kool otsustab ka selle, kas korraldada tavapärasele õppetööle lisaks loeng, õppekäik või mõni muu üritus ([PGS § 24 lg 5](#)). Kui korraldatav tegevus on õppekavaline, on see õpilasele kohustuslik. Puudumise korral hindab kool puudumise põhjendatust ([PGS § 35 lg 2](#)).

Selgitan lisanduvalt. Hugo Treffneri Gümnaasiumis antakse õpilastele tunniplaani muudatustest teada kooli infolehes ja nädala alguses klassijuhataja infominutis. Selline teavitus võib olla piisav, kui see puudutab tavapäraseid muudatusi. 30.01.2020 toimunud õppesuundade konverentsist teavitati kõiki õpilasi hiljemalt 20. jaanuari infolehes. Kooli õppealajuhataja selgitas 13.03.2020 õiguskantsleri nõunikule, et osale õpilastest teatati üritusest juba õppeaasta alguses. Eeldan, et ka teised õpilased said teavet õigeaegselt ([PGS § 55 lg 3](#)).

Kui kool muudab ühekordselt tunniplaani, ei pruugi õpilasel olla võimalik enda koolivälisest tegevust ümber korraldada. Kool pidaski näiteks põhjendatuks, kui õpilane puudus 30. jaanuari ürituselt autokooli tunni tõttu. Korraldades konverentsi 30.01.2020 valikaine õppetunni ajal, arvestas kool seega ka õpilaste õigusega tegeleda huvitegevusega ([PGS § 25 lg 4](#)).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Atko-Madis Tammar 693 8437
Atko-Madis.Tammar@oiguskantsler.ee